

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.
Bucurestiben 50 banival több

Késői injekció.

Írta: Well Károly dr.

A kormány lapjai már hetekkel előbb beharangozták, hogy készül valami az export emelésére. A pénzügyminiszter a sok hasztalan könyörgések után végre belátta, hogy a nagy pangás ellen valamit tenni kell, valahogy segíteni kellene a kátyuba jutott mezőgazdaságon. A mezőgazdasági termények után kivetett hallatlan export-illetékek elszoztatták a külföldet attól, hogy román terméket fogyaszson. Ausztria pedig, amely a legintenzívebb fogyasztója volt a romániai állattermelésnek, Jugoszláviából és Magyarországból — ahol egyáltalán nem léteznek kiviteli illetékek — olcsóbban szerezte be a prima árut mint nálunk.

De ezenfelül Ausztria hallatlan erőfeszítéseket tesz, hogy állattenyésztését olyan nivóra emelje, mellyel az importját a minimumra tudja redukálni. Az az intenzív agrármunka, amely Ausztriában a béke aláírása óta megirdult, azt eredményezte, hogy az uralmon levő agrár-párt inkább számolt az élelmiszerek emelkedésével, de megmutatja, hogy már megközelítette azt az időt, amidőn Ausztriát a saját mezőgazdaságával el tudja látni. Éppen most, amidőn Bratlanu Vintila pénzügyminiszter leszállította az élőállatok export-illetékét, Ausztria felemelte az import-illetéket, úgy, hogy a román állatkivitel szempontjából a helyzet ugyanaz maradt. Hiába történt meg tehát az illetékek leszállítása, annak semmi gyakorlati jelentősége nem lesz, emiatt nem fog emelkedni a mezőgazdasági export, mert hiszen Ausztria, amely ugyszólván az egyetlen fogyasztó piaca a romániai állatexportnak, az import-illetékek felemelésével kontraktározta ezt a későn alkalmazott engedményt. Marad tehát minden a régiben. Az állatexport emelkedéséhez fűzött reménykedések éppolyan meddő illúziók maradnak, mint mindazon jámbor óhajaink, amelyek megvalósítása esetén reméltük volna, hogy az export forgalomnöve lése friss pénz, intenzív vérkeringést fog hozni a mi haldokló közgazdasági életünkbe. Egy évig kellett gondolkoznia a pénzügyminiszteriumnak, míg leszállította az előző kormány által szerencsétlenül életbeléptetett súlyos kiviteli illetékeket. De most már késő. A késői injekció a beteg szervezetten hatástalannak fog bizonyulni.

A pénzügyminiszternek ebből is be kell látnia, hogy stabil közgazdasági élet stabil külkereskedelmi szerződések nélkül nem képzelhető el. Hiszen minden egyes illetékmanővert az érdekelt állam hasonlóan egyszerű pénzügyi diszpozícióval hatástalanná, semmissé tudja tenni. Igaz, hogy külkereskedelmi szerződés esetén biztosítani kell a kedvezmény elvét a másik szerződő ország ipara javára is, azonban másfelől ez garantálja a mi mezőgazdasági termékeink jó elhelyezési lehetőségét.

Példa erre a magyar—cseh kereskedelmi szerződés. Csehszlovákia — ahová mi egy liter bort sem exportálhatunk — 8000 (azaz nyolcezer) vagon magyar bor importálását engedélyezte évenként minimális díjtétel mellett. Tessék elgondolni, a mi élettelen szőlőgazdaságunknak milyen hatalmas fellendítője lenne egy hasonló szerződés. De nálunk alusznak, vagy nem hallják az új idők új szavát és csak egy év múlva, amikor az állattenyésztés már tönkremenőben van, jönnek rá, hogy az állatexport-illetéket — mely teljesen

eltörleendő egy agrárállamban — mégis csak le kell szállítani. De már elkéstek vele, így aztán a nyakunkon marad az Ausztriának szánt élőállat és a Csehországban értékesíthető bor

stb. Hogy pedig a külkereskedelmi mérlegünk leromlása teljessé fogja tenni a mai közgazdasági krízisünket, az kétségtelen. Későn jött injekció nem segíthet a haldokló betegen.

Megölték a mexikói forradalom vezérét.

Gomez tábornok, a felkelő csapatok parancsnoka elesett a végső harcokban.

Mexikóból jelentik: A mexikói felkelésről érkezett hivatalos jelentések ugylátszik nem engednek betekintést a véres forradalom kulisszái mögé. Az utóbbi héten napról-napra olyan hírek érkeznek, hogy a kormánycsapatoknak sikerült leverniük a forradalmat. Ugyanekkor azonban újabb felkelésekről is adnak hírt.

A mai távirat szerint, Taculzan mellett folyó harcokban a kormánycsapatok elfogták

a lázadó csapatok roncsait. Az ellentállók közül harminc embert megölték, közöttük meggyilkolták Gomez tábornokot, aki Almeida tábornok mellett a másik értelmi szerzője volt a forradalomnak. A forradalmi csapatokat Gomez irányította és az ő parancsnoksága alatt rendes, reguláris hadsereggé fejlődtek a felkelők csapatai. A kormány reméli, hogy Gomez tábornok megölésével a rend, legalább is egyelőre helyreáll.

Interpellációk és igazolási vita a parlamentben.

Megválasztották a kamara alelnökeit. — Marzescu volt miniszter szobrot kap a parlamentben. — Parasztpárti panaszok a választási visszaélésekről

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának távirata.) A kamara tegnapi ülésének végén Manculescu Strugat 135, Simionescu Barladot 145, Micescut 149 és Stefan Ioant 129 szavazattal alelnökké választották. Két alelnöki tisztségre ma délután pótválasztás lesz. Ezután megejtették a kvesztóri választást, majd kijelölték a felirati vita bizottságának tagjait. Az időszaki választások bizottsága ma terjeszti jelentését a parlament plénuma elé. Különösen nagy érdeklődéssel várják a balti választások elintézését.

A kamara ma délutáni ülését fél négykor nyitja meg Saveanu elnök. Napirend előtt Iamandi kormánypárti megemlékezik Marzescu volt igazságügyi miniszterről, aki másfél évvel ezelőtt halt meg. Rámutat arra a nagy szerepre, amelyet az elhunyt, Románia politikai életében játszott. Javasolja, hogy Marzescu mellszobrát állítsák fel a kamara üléstermében. Duca belügyminiszter csatlakozik a javaslatához; mire Savenau elnök kijelenti, hogy a kamara óhajára megfelelően intézkedni fog Marzescu mellszobrának elkészítéséről.

Dr. Ioanicescu nemzeti-parasztpárti az illovi községi választásokon tapasztalt hatósági

erőszakoskodásokról panaszodik. Duca külügyminiszter kijelenti, hogy hajlandó Ioanicescut meghallgatni, akár napirend előtti felszólalás, akár interpelláció formájában terjeszti elő panaszait. Kéri, hogy Ioanicescu állításait a vizsgálat befejeztéig tartsa függőben. Costachescu nemzeti-parasztpárti kijelenti, hogy Mehedinthe Franasovic alírásával távirat érkezett, amely betiltotta az ottani parasztpárti kongresszust. Duca megállapítja, hogy a táviratot hamisították. Ionescu panaszodik, hogy a balti választáson letartóztatták. Duca vizsgálatot ígér.

Meculau botosani-i képviselő kéri az Eminescu-muzeum felállítását. Ezután a kamara megejti az alelnöki pótválasztást, amelynek eredményeképpen Imbroanet 96 és Vasilescu Valjeant 126 szavazattal a kamara alelnökévé választották. Az igazolási vita megkezdése után Tatarescu Stefan előadó kéri a durostori választás igazolását, ezzel szemben Pompiliu Ioanicescu megsemmisítendőnek tartja azt, mert a közigazgatási hatóságok befolyásolták a választás eredményét. Több példát hoz fel állításának bizonyítására.

Súlyos vádak az aradmegyei tanács ellen

A miniszteri vizsgálatok vádpontjairól e hó 20-án kell nyilatkoznia a tanácsnak — Ki fizeti a választási költségeket?

(Arad, október 18.) Nagy érdeklődés előzi meg a megyei tanácsnak október 20-ikára összehívott ülését, amelyen a tanácsnak határoznia kell — a miniszteri rendelet értelmében — a Miloteanu Misu és Tomescu vezérfelügyelők által felállított vádpontokra. A legfelsőbb közigazgatási bizottság annak idején úgy határozott, hogy a tanácsnak október 20-án nyilatkoznia kell a permanens bizottság elmozdítását illetőleg és ugyanazon az ülésen írásban kell védekeznie minden egyes tanácsosnak azokra a vádakra, amelyek a tanácsot terhelik.

Miloteanu vezérfelügyelő által felállított pontokat annak idején teljes részletességgel

közölték. A Tomescu vezérfelügyelő által folytatott vizsgálat öt vádpontot hoz fel, amelyek közül a legsúlyosabb a választási költségekre vonatkozó pont. A tanács ugyanis 1927. évi költségvetésében 348.486 lejt vett be teherként, választási költségekre. Ez nem volt jogos, miután a választási költségeket a belügyminiszterium fizeti. A belügyminiszterium pedig a választások idején egy millió lejt bocsátott rendelkezésre választási költségekre s ezt az összeget nem lett volna szabad túllépni és még kevésbé a következő évi költségvetés terhére beírni. A többi vádpont is súlyos mulasztásokat sorol fel, amelyeket részint a permanens bizottság, részint pedig a tanács követte el.

Aradi mérnök karrierje Amerikában.

Steiner György dr. világhírű geologus lett az Újvilágban. — Ő vezette be Amerikában az olajkutató Eötvös-ingát. — Most saját jachtján utazott Japánba, ahol petroleumot kutat a kormány megbízásából.

(Arad, október 18.) Az Aradról elindult és merész ívelésű pályát befutott karrierrek között is számottevő helyet foglal el egy fiatal geológus, akinek nevét nemcsak az északamerikai Egyesült-Államok tudományos és gazdasági körei ismerik, hanem eljutott híre Japánba is, ahol jelenleg geológiai kutatásokat folytat. A fiatal ember, dr. Steiner György, aki Aradon született és itt végezte iskoláit. Aradról Németországba ment, ahol megszerezte a geológiai mérnöki doktorátust. A felsőbb iskolák elvégzése után visszatért Romániába és a regáti petroleum-források kutatásánál fejtett ki eredményes munkásságot. A fiatal tudós azonban magasabb ambíciói voltak. Őt esztendővel ezelőtt Newyorkba utazott és az Edison-cégnél kapott alkalmazást. Szakképzettségének és tudásának hamarosan híre kelt s több helyről kapott ajánlatot, hogy a déli államokban az olajforrásoknál végezzen kutatásokat.

Dr. Steiner egy esztendeig volt Kaliforniában, azután vállalatának megbízásából Budapestre utazott, ahol hetekig tanulmányozta az Eötvös-ingát, ezt a csodálatos magyar találmányt, amelynek bámulatos, mágneses érzékenysége jelzi, hogy a föld mélyén milyen anyagok vannak elrejtve. Több Eötvös-ingát vitt vissza magával Amerikába, ahol műszerének segítségével hatalmas mértékben emelte a petroleum-termést. Hamarosan híre ment dr. Steinernek Amerikában és az elmúlt esztendőben a washingtoni nemzetközi geológiai kongresszuson feltűnést keltő előadást tartott a geológiai kutatások megkönnyítéséről és az Eötvös-ingáról. Előadását több nyelven kinyomatták.

Ezután dr. Steiner György önállósította magát. Mégegyszer visszajött Európába, vásárolt néhány műszert Budapesten, közben meg is nősült és feltűnést keltő, gyönyörű Lincoln-autójával megátogatta Aradon lakó szüleit is. Dr. Steiner csaknem egyedül foglalkozik a déli államok olajkutatásaival, olyan feltűnő eredménnyel, hogy az amerikai közgazdasági lapokban állandóan olvasható a neve. Texasban

és Kaliforniában ma már gyönyörű kastélyal vannak és tíz-tizenkét automobillal rendelkeznek. Egyik autóján műszereit viszi a kutatások színhelyére. Három autóban alkalmazottalakása van és a többi autók az ő rendelkezésére állanak. Egyik fürdőszoba, a másik dolgozó, a harmadik háló. Az Aradról elszármazott dr. Steiner György igazán amerikai lett; házával, bútorával együtt utazik, ha a szükség úgy kívánja, egyik államból a másikba, ezer és ezer kilométer távolságokra.

Dr. Steiner György híre eljutott Japánba is. A japán kormány meghívta, hogy a cseresznyevirágok szigetén kutasson olaj után. Japán ugyanis szűkölködik a petroleumban és hatalmas áron kell megfizetnie az Oroszországból hozott árut. A fiatal geologus elfogadta a meghívást és saját jachtján, családjával, személyzetével és műszereivel áthajózott Japánba. Ott már meg is kezdte munkáját s mint aradi hozzátartozóinak írja, olyan eredményel, hogy eddig is több forrást sikerült felfedeznie és a kormány a legnagyobb elismerését nyilvánította munkájáért. A tehetséges fiatal tudósnak a föld másik felére kellett mennie, hogy tehetségét elismerjék, méltányolják és hogy tudásának értékes eredményeiből idegen államok varázsoljanak kincseket.

Leánykereskedő bandát fedezett fel az aradi rendőrség

Egy aradi rendőrtiszt Timisoarán elfogta a két város leányexportörjét. Juhász Magda árnevet használt a letartóztatott kerítőnő.

(Arad, október 18.) Az aradi államrendőrség egyik komiszárja ma délelőtt Timisoarán (Temesváron) letartóztatott egy kerítőnőt, akiről megállapították, hogy Aradról és a környékbeli községekből több leányt csábított fényes ígéretekkel külföldre és más erdélyi városokba, ahol leánykereskedőknek adta el őket. Az aradi rendőrség a temesvárival karöltve már hetekkel ezelőtt megkezdte a nyomozást a leánykereskedők után. Annak idején megírta az Aradi Közlöny, hogy két aradi leányt adott el egy ismeretlen asszony egyik timisoarai (temesvári) nyilvánosházban. Ugyanebben az időben aradmegyei községekből érkeztek panaszok Aradra, hogy időközönként asszonyok utaznak ki a községekbe és fényes állásokat ígérnek a karmaik közé kerülő leányoknak. A szerencsétlenek egyrészt sikerült elcsábítandók, elvitték őket és rendszerint nyilvánosházaknak adták el. Kiderült, hogy egy aradi asszony lakásában találkahelyet tartott fenn és szintén busás jövedelemre tett szert az elcsábított leányok árusításából. A rendőrség a legnagyobb körültekintéssel kezdte meg a nyomozást és sikerült is több letartóztatást foganatosítania, azonban a letartóztatottak egyrészt kellő bizonyítékok hiányában szabadon kellett bocsátani.

A gyanúsítottakat azonban állandóan szem előtt tartották és így sikerült megtudni, hogy Timisoaráról (Temesvárról) gyakran utazik egy asszony Aradra, aki állandóan összeköttetést tart fenn a leánykereskedőkkel és kerítéssel gyanúsított aradiakkal. Egyik rendőrtiszt ma nyomon követte a gyanús asszonyt, aki visszautazott Timisoarára (Temesvárra), miután előzőleg Aradon több leánnyal folytatott megbeszélést. A leányok elárulták, hogy az asszony prostitúcióra akarja őket csábítani. A rendőrtiszt megfelelő adatok birtokában letartóztatta az asszonyt, aki Juhász Magdának nevezte magát, azonban valószerű, hogy árnevet használt, mert több névre kiállított igazolványt találtak nála. A rendőrség tovább nyomoz és előreláthatólag egy nagyszabású leánykereskedő bandát sikerül ártalmatlanná tenni.

— Goga Octavian az Averescu-kormány bukásáról. Bucurestiből jelentik: Goga Octavian a Politica mai számában visszautasítja azt a vádat, hogy ő államcsínyet tervezett volna, kijelenti, hogy négy nappal az Averescu-kormány eltávazása előtt ő maga közölte Bratianu Ionellel, hogy a kormány a király óhaját megfelelően elhatározta lemondását.

T A R C A.

Japáni vers.

*A tavasz hold narancs-pihésen finom,
Mint holt kedvesem selyem kimonoja volt.
Melyben a géza-házban táncolt
Éjjenként ittasan velünk.*

*A nyári hold duzzadtan veres és bázvadt,
Igy szunyhatom én is csókos órák után,
Mikor csöppke hugomról álmodom,
Kit angolok vittek el egy hajón.*

*Az őszi hold szomorú, mint régi versek,
A tudós-házban látott fölírásokon,
Hol először csodálkozott rám a Titok
S egyedül magam szerettem.*

*A téli hold hideg, kegyetlen, mint a tőz,
Melyet kedvesem szívébe döftem
S vére úgy kuszott a cseresznye-szirmokon,
Mint biborcsigák a fűvenyen.*

PÉNZES ARTUR.

Nők az Ocean fölött.

Irta: KACZÉR ILLES.

Előrelátható volt, hogy ebből is részt kérnek, ezt sem engedik át teljesen a férfiaknak. Az oceanrepülés ma a világ legelső primadonnaszerepe és a nő igazán nem tűrheti, hogy a férfi legyen az első primadonna. Mindig s mindenütt csak Lindberghről beszéljenek! Csak Chamberlinről, Levineről és Byrdról! Ez több annál, amit a nők elbirnak. Uttörömunkára

nem vállalkoznak. Egyetlenegyszer volt a nő kezdeményező, amikor a tudás almájába beharapott. De akkor annyira megrémült a következményektől, hogy azóta ezt a szerepet mindig átengedi a férfiak. De ha már egyszer az uttörés megtörtént és a pálya kipróbált, jelentkezik a hálás főszerepért. Őt nem a feladat izgatja, nem is a kitűzött díj, egyesegvedül a hőddolat és a taps. És ez az örökasszonyi motor van olyan hajtóerő, mint az a fáradhatatlan acélgépecske, amely a repülőgépet segíti át az Oceanon.

Az oceanrepülés primadonnaszerepére két tulajdonsága teszi alkalmassá a nőt. Pompásan kifejezett húsága és veszélyfantáziájának teljes hiánya. Ha a nők nem volnának hiuk és volna veszélyfantáziájuk, a világ máról-holnapra elnéptelenedne s talán ki is pusztulna. Melyik nő szülne gyermekeket, ha előre látná a fájdalmakat és a szülő veszedelemét? Örök gyerek a nő, az örvény szélén angyali naivitással nézi magát a tükörben. A férfit is gyakran ideo-dorja, nem démonságból, ahogy a ponyvairók és a filmszerzők állítják, egyszerűen azért, mert sose látja a szakadékot. Voltak idők, amikor az asszonyok tömegesen haltak meg gyermekágyi lázban. De a többiek szültek rendületlenül. S ha bele is zuhan egész sereg oceanrepülő a tengerbe, ők csak azt látják, hogy Lindberghnek sikerült, Chamberlinnek sikerült, Levinernek sikerült, Byrdnek sikerült: a katasztrófa kivételével, a szabály a siker. És azt is látják, hogy ehhez a sikerhez mindössze huszonnégy-harmicórás kitarásra van szükség. És micsoda hosszónegy-harminc óra egy nőnél, akinek nemcsak veszélyfantáziája, de időérzéke sincs?

Férfipartnerre persze szükség van, mert

hiába akar a mai nő férfinak látszani, csak a férfi oldalán érzi magát valamelyest férfiasnak. Kell neki a férfi, aki a munka orozslánrészt elvégzi, hogy a taps orozslánrészt ő kapja meg. És nyilván a férfinak is szüksége van őreá, mert ha ez a férfi netán százszázalékos, a feminin részt így kell magával vinnie. A nő az ilyen uton igen alkalmas arra, hogy a tiszta kalkulációt szétzilálja, a logikát megzavarja és a veszély perspektíváját elhomályosítsa. Ami persze megnyugtatósnak eléggé megnyugtalanító. Ösztönösen fél is a férfi a nőtől, ezért láncolta őt évszázadokon át a szövöskéhez, a varrógéphez és az irógéphez. Mindig arról panaszkodott, hogy a nő megnyesi vagy épenséggel letöri a szárnyakat. Mert akárhányszor a férfi lehullott, velehullott a nő is. Sajátságos, hogy ezek a régi költői szimbolumok a technikai megvalósulások folyamán reális, megfogható tényekké válnak.

Előre nem látja a veszélyt, de ha egyszer bennevan, nagyon tud félni a nő. Az elmulás félelme a férfin nem olyan ideggyilkoló, mint benne. Engem az ilyen férfi-női oceanrepülésben ezek a veszélyes pillanatok izgatnak leginkább és az a feszülő dinamikával telített dráma, amely ilyenkor a párbeszédükben folyik. Igéző feladat a mai drámairónak: a nő talán az életöröm maximumába, egy halálos csókba akarja belefojtani a halálfélelmét. A férfi azonban csak úgy győz, ha a kétszeresen veszedelmes pillanaton uralkodni tud. Keze a kormánykeréken, idegereje maximumával próbál átörni a vihar és a szíren veszélyes zónáin. Mert az asszonyt ugyan elviszi a repülő a veszély közvetlen küszöbéig, de győzedelmeskedni a veszélyen igazán csak a férfias energiák tudnak.

Megoldódott a timisoarai színház kérdése.

Szendrey Mihály lett az ottani magyar színház igazgatója. — Ma délelőtt megkötötte a szerződést Timisoara polgármesterével. Szendrey Mihály nyilatkozata.

(Timisoara (Temesvár), október 18.) Hosszu idők óta elintézetlen ügye az erdélyi színháznak a timisoarai (temesvári) színház kérdése, amely a mai napon végre megoldáshoz jutott, amennyiben Timisoara (Temesvár) tanácsa belátva az Arad—Timisoara együttes színházának szükségességét, ma Szendrey Mihály aradi színházgáttal megkötötte a szerződést a timisoarai (temesvári) színházra vonatkozólag.

Timisoara (Temesvár) városi tanácsának eme végső lépése több héten át uralkodó bizonytalan helyzet után tett pontot. Mert, bár bizonyos és a timisoarai (temesvári) tanács által is elismert egyetlen egészséges megoldási mód a két város színházának összekapcsolása, az utóbbi időben mégis sok olyan híradás kelt szárnyra Timisoaráról (Temesvárról), hogy a város tanácsa nem hajlandó támogatni az Arad—Timisoara közös társulat eszméjét. Ez az állítólagos állásfoglalás már azért is feltűnést keltett, mert eltekintve az egybekapcsolás helyességétől, maga dr. Eftimiu Victor színházi vezérigazgató is erősen támogatta ezt a gondolatot.

A ma délelőtt megtörtént döntést egyébként tegnap délután bizalmas értekezlet előzte meg Timisoarai (Temesváron), ahol a polgármester elnöke alatt a magyar színházgáttal igazgatójának személyéről tanácskoztak. Valószínűleg ennek az értekezletnek eredménye volt az a távirat, amely ma délelőttre áthívta Timisoarára (Temesvárra) Szendrey Mihály színházgáttal. Szendrey Mihály azonnal vonatra ült és megérkezve, nyomban a timisoarai primariara sietett, ahol alapos megbeszélés után Georgevici Lucian dr., Timisoara (Temesvár) polgármestere közölte Szendrey Mihályval, hogy Timisoara (Temesvár) városi tanácsa az aradi színházgáttal ajánlatát fogadja el és vele óhajt szerződést kötni a timisoarai (temesvári) színházról illetőleg. Egyben felszólította, hogy mutassa be társulatának névsorát és játéktervét, aminek Szendrey Mihály azonnal eleget is tett.

Közölte Szendrey Mihályval azt is Timisoara (Temesvár) polgármestere, hogy szezonját október 26-án kezdheti meg és egyelőre egyfolytában 6 hétig játszhat, ha azonban az öt követő német színházgáttal nem reflektál az engedélyezett 6 hétre, úgy ezt az időt is a magyar társulat műsora töltheti ki. A magyar színház előadásai még a régi színházban lesznek. Január 15-én vonul be az új színházba a román színházgáttal, amely egyhuzamban 3 hónapig játszik és ezután április 15-től ismét Szendrey társulata játszhat Timisoarai (Temesváron) egészen a szezon befejezéséig. Tudtára adták Szendreynek, hogy a többi társulatoknak nyújtott szubvencióra ő nem számíthat, ennek ellenértékéül azonban a fűtési és világítási költségeit a város nem számítja fel.

A timisoarai (temesvári) tanács döntése természetesen nagy örömet keltett úgy Aradon, mint Timisoarai (Temesváron), mert egyrészt az aradi közönségnek nem lehet aggodalma, hogy kellő mellékállomás hiányában a színházgáttal működési nehézségek lennének, másrészt Szendrey Mihály neve garancia Timisoarai (Temesvárnak), hogy végül sok esztendő után Bánát fővárosának nyugodt színházi szezonja lesz.

Ma este egyébként hazaérkezett Szendrey Mihály, immár Arad—Timisoara színházgáttal Timisoaráról (Temesvárról), aki a timisoarai színház elnyerésére vonatkozólag a következőket jelentette ki munkatársunknak:

— Timisoara városi tanácsa tehát a sok különböző hírekkel szemben mégis melleitem döntött. A timisoarai szezon október 26-án kezdem meg a régi színházban: „A legkisebbik Horváth lánnyal.” Hat hétig játszom egyfolytában ekkor, de általában mindazon napokon, amikor román és német társulatok nem játszanak, szintén én tarthatok előadást. Valószínűleg április közepétől kezdődőleg azután egyfolytában az én szezonom következik. A

közös színházgáttal ügyét úgy kívánom megoldani, hogy amíg egyik városban a próza-együttes játszik a másikban az operett-ensemble tart előadást. Hangsúlyozom azonban, hogy mindkét helyen, minden szereplő változás nélkül lesznek megtartva az előadások. Amikor aztán áprilisban az új színházban játszhatom, a teljes aradi társulat egyszerre állomásozik Timisoarai. A timisoarai hatóság konciliáns magatartására megjegyezni kívánom, hogy úgy a fűtési, mint a világítási költségek fejében semmit sem követelnek.

Tombol a szénbányász-sztrájk Németországban

Azok is sztrájkba léptek, akik eddig dolgozni akartak. Egyre veszedelmesebb a sztrájkolók hangulata.

Hallóból táviratozzák: A közép-németországi barnaszén bányász-sztrájk fokozatosan terjed és a hangulat veszedelmesebben éleződik. Akik tegnap még dolgoztak és ellentálltak a sztrájkvezérek kívánságainak, ma beszüntették a munkát és csatlakoztak a

sztrájkolókhoz. Jelenleg kizárólag a szükségmunkások dolgoznak, akik előreláthatólag szintén beszüntetik a munkát. A szakszervezetek hatalmas terrort fejtenek ki azokkal szemben, akik dolgoznak, vagy hajlandóságot mutatnak arra, hogy munkába álljanak.

Erdélyi Béla dr. naplója a fogházban.

Drámai jelenetek Forgács Anna születéssel való találkozásokon. — Erdélyi megírja naplójában, hogy feleségének kik voltak a szeretői. — Csődbe került Erdélyi édesapja.

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A hitvesgyilkossággal vádolt Erdélyi Béla dr.-nak Forgács Anna születéssel való találkozása — amelyről már írtunk — drámai jelenetek között történt meg. Erdélyi anyósa, Feuer Gézané, kihallgatása közben sűrűn kapott sirógörcsöt s egy ilyen hisztériás roham után olyan rosszul lett, hogy a kihallgatást félórára fel kellett függeszteni. A jegyzőkönyv aláírása után Feuerné felállt és sirva fordult a vizsgálóbíróhoz:

— Nem akarom látni ezt az embert — mondotta fájdalmas hangon... Nem akarok vele találkozni. Kinos a tekintete... az Istenre kérem, távolítsa el innen, hogy ne kelljen találkoznom vele.

Enyedy Róbert dr. vizsgálóbíró teljesíti a kívánságot, mire Erdélyi dr. mosolygó arccal, kihívó fölényességgel távozik szuronyos fegyőrei között. Az ajtóból visszaköszön még apósának, anyósának, több ismerősének, akik most tanuskodnak. Egyik sem fogadta, mire rántott egyet a vállán és a folyosón nagyvonalúan, az orrán keresztül, dudorászni kezdett. Ugyanigy tett, amikor Feuerék távozása után visszakísérték a vizsgálóbíró szobájába, ahol Enyedy dr. közölte vele, hogy lefoglalja azt a vastag iskolai füzetet, amely Erdélyi naplószerű feljegyzéseit tartalmazza. Erdélyi naplójában ugyanis olyan kijelentések és megállapítások vannak, amelyeket a büntető elbírálásánál feltétlenül figyelembe fognak venni.

Ebbe a füzetbe írta meg a fogházban dr. Gál Jenő védő felszólítására az ügyre vonatkozó visszaemlékezéseit Erdélyi Béla. Szeptember 14-én kapta meg a vaskos iskolai füzetet és egy hónapig minden nap pontosan beleírta azokat a részleteket, amelyek észébe jutottak.

... In nomine deo incipio!
... Isten nevében kezdem el!

Igy kezdődnek a feljegyzések. Először részletesen leírja, hol, mikor és hogyan ismerkedett meg Forgács Anna színművésznővel. Részletesen megírja a megismerkedés körülményeit, aztán azt, hol és mikor találkoztak, míg végül Forgács Anna a felesége lett. Ettől a naptól kezdve apró eseményeket is megrögzít a füzetben Erdélyi Béla, egészen felesége haláláig. Regisztrálja nevek megemlékezésével, hogy a házasságkötés előtt és után is tudomása szerint kikkel tartotta fenn továbbra is az érkező Forgács Anna.

— Hallottam, hogy az anyósom nem akar látni — mondta a vizsgálóbírónak Erdélyi Béla. — Nem törődöm ezekkel a kifakadásokkal. Én nem vagyok hisztériás és nem hivatkozom érzélgős dolgokra. Ha bírósági felolvassa mindazt, amit a füzetben leírtam, megismerhet engem is. Igazat beszélek mindig, igazat írtam a füzetbe is. Megírtam mindent a füzetbe, hogy ebből látható legyen, ha brutális voltam valamikor is vele szemben, erre okom volt. Tudom, szörnyű dolgot állítok és nekem könnyebb lenne most a helyzetem, ha erről nem

tennék említést, hanem arról beszélnék, mennyire szerettem őt. Ellenem szól ez, de itt is csak az igazat tudom mondani.

Erdélyi Bélának ezek a megjegyzései nem kerültek bele a vizsgálóbíró jegyzőkönyvébe. A vizsgálóbíró hagyta Erdélyi Bélát beszélni, azután intett a fogházőröknek, hogy vezessék vissza a cellájába.

Amikor dr. Erdélyi Béla a vizsgálóbíró szobájából a fogház felé tartott, már nem tekintett olyan mosolygós szemekkel a kíváncsiak felé. Nézése sokkal komorabb volt. Láthatóan magába mélyedten haladt a szűk csigalépcsőn a fogház vasajtaja felé.

Itt írjuk meg, hogy Erdélyi Béla dr. atyja, Erdélyi Márk gépgyáros kényszerűségeket kért maga ellen. Az eljárás során megállapítást nyert, hogy az Olaszországban végzett bérszántás mintegy tízmilliárd veszteséggel végződött. Tegnap a bíróság elrendelte a csődöt és már meg is alakult a csödválasztmány is. A könyvszakértők megállapították, hogy Erdélyi Béla, mint az olaszországi vállalat cégvezetője, olaszországi tartózkodásai miatt 120 ezer pengőt költött el.

RÓZSÁK...

Ellenállhatatlan dalkeringő.
Kottája 36.— lej. Mindenütt kapható.

Tragikus bankösszeomlás Galatiban.

A Kereskedelmi Bank fizetéseket letiltta, a betétek fenyegetően követelték pénzüket, mire Aninos vezérigazgató föbelőtte magát.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Galat kereskedelmi és ipari életére rendkívüli kihatással bíró bankösszeomlásról adnak hírt az onnan érkezett jelentések. A galati Kereskedelmi Bank ugyanis tegnap közzé tette, hogy miután egyes vezetőinek balsikerű operációi következtében hatalmas veszteségek érték és egyedül a Malistarian-cég egyik csekkjének beváltásánál tízmillió kár érte az intézetet, kénytelen beszüntetni fizetéseit. A bank bejelentése óriási megröszéket keltett a részvényesek és betétesek körében, akik nagy tömegben vonultak a pénzügyi intézet elé és fenyegetően követelték pénzüket.

Ciardonol közigazgatási felügyelő panaszt tett az ügyvezetésnek a bank vezérigazgatója és az igazgatóság több tagja ellen hűtlen vagyongazdálkodás címen. Amikor a rendőrség ma megjelent a bankban, hogy Aninos vezérigazgatót az ügyvezetésre kísérik, az igazgató a következményektől való féltelmében revolvért rántott és agyonlőtte magát. Az igazgatóság több tagját őrizetbe vették. Valószínű, hogy még több társulatok lesznek. A bank épületét a rendőrség veszi körül az esetleges zavargások megakadályozása végett.

Előkerült a megszökött tifuszbeteg aradi asszony

Öntudatlan állapotban távozott hazulról.

(Arad, október 18.) Az Aradi Közlöny ma beszámolt egy tifuszbeteg asszony titokzatos eltűnéséről, aki negyven fokos lázban távozott el lakásából és nyoma veszett. Az asszonyt Butuzan Radunének hívják és a mentők súlyos betegségével a kórházba akarták szállítani, az asszonyt azonban nem találták meg a lakásban. A rendőrségnél jelentést tettek a rejtélyes eltűnéséről és a nyomozás megállapította, hogy a férfi, aki eltűnt feleségének keresésére ment, szintén ismeretlen helyen tartózkodik. A nyomozás a mai napig sem járt eredménnyel.

Ma délelőtt jelentkezett a rendőrségen Butuzan Radu és elmondotta, hogy felesége ma reggel hirtelen kikerült Szó nélkül bement szobájába és visszafeküdt ágyába. Arra a kérdésre, hogy hol töltötte az időt távolléte alatt, nem válaszolt, mert nagyon magas láza volt. A mentők azonnal megjelentek és a kórházba szállították a beteg asszonyt. Orvosi vélemény szerint Butuzánné a tifuszbetegeknél gyakran tapasztalható delíriumában távozott el hazulról.

Kántor nélkül imádkoznak a ghioroci katolikusok

A kormány nem tartja be az egyházközösséggel kötött megállapodást.

Ghiorocról jelent tudósítónk: A gyoroki római katolikus egyházközösségnek, amelyhez Ghioroccon (Gyorokon) kívül még Cuvin, Kovaszinc, Ménes és Paulis hegyaljai községek is tartoznak, már évek óta több rendkívül súlyos és minden intervenció ellenére orvosias-nélkül maradt sérelme van. Ezek közül talán a legfontosabb, hogy a nemes Lovász Zsigmond által alapított ménesi kápolnát már évek óta világi célokra használják s a ménesi híveknek, ha misét kívánnak hallgatni, Ghiorocra (Gyorkra) kell átmenniük.

A másik sérelme az egyházközösségnek, hogy a ghioroci (gyoroki) istentiszteletek már évek óta kántor nélkül folynak le. Ez a kérdés ugyanis szoros összefüggésben áll az állami iskola-ügyével, amennyiben az 1907-ben, az állammal kötött megállapodás szerint, amikor is az egyházközösség az államnak adta át az általa létesített ghioroci (gyoroki) elemi iskolát, a kántori teendőket a mindenkori gyoroki állami tanítónak kell elvégezni. A megállapodásnak ezt a klauzuláját a román állam is respektálta, azonban Pongrácz István elhocsájtott kántor-tanító távozásával változott a helyzet. A ghioroci (gyoroki) állami iskolába ugyanis görög keleti vallású tanítót neveztek ki, aki más vallású lévén, nem tölthet be kántori állást a római katolikus egyházközösségnél s ilyen körülmények folytán aztán az istentiszteletek már évek óta kántor nélkül történnek meg. A tavalyi választások alkalmával, amikor Goldis László volt kultuszminiszter hegyaljai kortesutját járta, teljes orvosiást ígért az egyházközösségnek, azonban ez az ígért is beváltatlan maradt, úgy, hogy most a ghioroci (gyoroki) egyházközösség lépéseket kénytelen tenni az irányban, hogy a szerződés értelmében az iskola épületének tulajdonjoga visszaszálljon az egyházra, amely ebben az esetben a legerélyesebben érvényesíteni fogja jogait.

Ivan Mosjoukin
CASANOVA szerepében
meghódította az egészvilágot

Negyven napi elzárásra ítélték Lupu minisztert

Még parasztpárti vezér korában, az avarescanus-választáson inzultált egy csendőrőrmestert. — „A legközelebbi minisztertanács Vacarestiben lesz...”

Iasiból jelentik: A Iasi-i törvényszék ma hozott ítéletet Lupu dr. közmunkaügyi miniszter ismeretes bűnügyében, amely még az Averscu-kormány választásai idején elkövetett hatóság elleni erőszak címén indult meg ellene. Az ügyben eddig már kétféle tartottak tárgyalást, azonban a vádlott Lupu dr. egyszer sem jelent meg, úgy hogy a törvényszék ma távollétében hozta meg ítéletét és 40 napi el-

zárásra ítélte a közmunkaügyi minisztert, aki a vádirat szerint 1926. áprilisában, mint a Iasi-i parasztpárt listavezetője, súlyosan inzultált egy csendőrőrmestert. Az ítéletet nyomban táviratilag közölték Bratianu Ionel kormányelnökkel, aki a hírre felderült és nevetve szölt a körülötte állókhöz:

— Eszerint a legközelebbi minisztertanácsot... Vacarestiben kell megtartanunk.

Aradi kereskedősegből bécsi leánykereskedő.

Kepes Zoltán a rövidáruról más szakmába tért át.

(Arad, október 18.) Aradon még sokan emlékezhetnek Kepes (Krauszmann) Zoltán feltűnő izléstelenséggel öltözött pizserkőc kereskedősegre, aki az egyik főtéri üzletben állott alkalmazásban s akit most mint veszedelmes leánykereskedőt tartóztatott le a bécsi rendőrség. Kepes mintegy esztendővel ezelőtt került Bécsbe, ahol Kernmacher Alois munkanélküli emberrel és annak feleségével ismerkedett meg és hármásban nagyszabású leánykereskedésbe kezdtek. Hónapokon keresztül üzték ezt a veszedelmes, de kitűnően jövedelmező mesterséget, míg aztán fizelmeikről a rendőrség lerántotta a leplet. Egy csinos manikűrösleányt, akit csodás ígéretekkel, szülei beleegyezésével Brazíliába „szerződtettek” Kepesék, borzalmas szenvedésekről számolt be a legutóbbi napokban szüleinek, részletesen közölte kálváriájának egyes stációit és sürgős segítséget kért. A leány szülei a levéllel nyomban a bécsi rendőrfőnökségre siettek, ahonnan detektívek mentek ki Kepes lakására, akit azonban nem találtak otthon. Erre egy egész sereg detektív látott munkához s tegnap végre sikerült elcsipni a három jövedelmezőt is, akiket letartóztattak.

Ki a legszebb férfi	?	Mosjoukin
Ki a legnagyobb színész		
Ki a legjobb		
CASANOVA		

Két dudás egy osárdában

Hogyan oldotta meg a cernavodai két primár a polgármesterei szék körüli vitát.

Cernavodáról jelentik: A cernavodai primárkérdés régen vajudó ügye mára — rendkívül frapáns fordulat követeztében — megoldást nyert. A kis városkának ugyanis két polgármestere volt: egy avarescanus és egy liberális, akit legutóbb neveztek ki, állítólag anélkül azonban, hogy az előző polgármestert jogerősen elmozdították volna állásából. És amíg a kérdés felett az illetékes hatóságok már hónapok óta tanácskoznak, addig a két érdekelt fél maga között elintézte a kérdést.

A két polgármester tegnap délután egy vendéglőben találkozott. Kissé ittasak is voltak s ekkor az egyiknek az az ötlete támadt, hogy amilyen módra álljanak ki párviadalra s amelyik kettőjük közül legyőzött marad, kitér a másik utjából. Az ötlet kiviteléhez nyomban hozzá is fogtak s az avarescanus primár lett a vesztes, akit ellenfele harminchat súlyos dícs után tudott csak harc-képtelenné tenni s akit az egyezség értelmében most beadta lemondását.

Küzdelem a tuberkulózis ellen.

Az egészségügyi minisztérium pontos statisztikát készít a tüdővészesekekről. — A magánorvosoknak zárt lapokon kell bejelenteniük tuberkulotikus pácienseiket.

(Arad, október 18.) Ma érdekes rendelet érkezett az aradi városi főorvosi hivatalhoz. Az egészségügyminisztérium elrendeli, hogy a tuberkulotikus betegeket név és foglalkozás megjelölésével be kell jelenteni a minisztériumba. A rendelet szerint nemcsak a megyei, városi főorvosoknak és a kórházi orvosoknak, hanem a magánorvosoknak is be kell jelenteni azon betegeket, akiket tuberkulózis ellen kezelnek. A minisztérium erre a célra lezárható levelezőlapokat bocsát az orvosok rendelkezésére. A lapokat csak ki kell tölteni a beteg nevével, foglalkozásával, lakhelyével és a betegség stádiumáról szóló adatokkal, lezárni és a minisztériumhoz továbbítani, amely statisztikát készít a beérkezett adatokból. A levelezőlapok már megérkeztek a városi főorvosi hivatalhoz, amely szét fogja osztani az aradi orvosok között. A minisztérium, amely tudatára ébredt annak a nagy veszélynek, amely az ország lakosságát a súlyos kór által fenyegeti, most erélyes akciót indít a tuberkulózis terjedésének megállítására és a kór leküzdésére. A minisztérium meggyőződött arról is, hogy a betegség százalékaránya napról-napra ijesztő mértékben nő és most már elérkezett a tizenkettedik óra az erélyes, megfeszített küzdelemre, amelynek megindításához elsősorban a szükséges adatokat szerzik be.

Háromszoros rablógyilkosok a sorocai bíróság előtt.

Sorocából jelentik: A sorocai törvényszék ma kezdte meg a háromszoros rablógyilkosság-gal vádolt Vasile Leon Ursache, Tudor Masole Bulhac és Nicolae Ioan Tará sorocai cigányok büntetését. A vádirat szerint a három bandita uj-esztendő napján délután benyomult Benjamin Presinól cottugeni-mari-i kiskereskedő házába, ahol a kereskedőt, feleségét és egyéves gyermeküket késszurásokkal meggyilkolták, majd minden értékes holmit zsákokba gyömöszöltek és magukkal vitték. Előbb azonban, hogy a gyilkosság körülményeit eltüntessék, felgyújtották a házat. A mai főtárgyaláson a gyilkosok cinikus hangon mondták el a borzalmas háromszoros rablógyilkosság részleteit. Ítélet holnapra várható.

— Leégett egy bucaresti-i palota. Bucurestiből jelentik: Ma hajnalban hatalmas tűz tört ki Paraschivescu bucaresti-i ügyvéd Matei Vodă ucca 133. számú kétemeletes házában, amelynek udvarán az „Arax” és a „Cometa” asztalosárugyár helyiségei vannak. A tűz az épület balszárnyában, az „Arax” rakárthelyiségében s mint már a rendőrség megállapította, vigyázatlanságból keletkezett. Egy munkás a korai órákban tüzet gyújtott az enyvolvasztó alá s az égő gyufát gondatlanul a gyaluforgács közé dobta. A lángok pár pillanat alatt tovább terjedtek és még mielőtt megakadályozhatták volna, az egész raktáregyület, majd a hajnali szél következtében a szomszédos gyáregyület is lángbaborult. A tűzoltóknak csak négy órai megfeszített munka után sikerült lokalizálni a tüzet. A kár közel 10 millió leire tehető.

Péntektől elővételben siessen megváltani jegyét az Apollóba CASANOVA filmremekhez!

Napoleon dédunokája — a pszichoanalízis tudósa

Mária görög királyi hercegnő, egy francia tudományos folyóirat szerkesztője Budapesten tartóskodik. — Ferenczi Sándor dr. a királyi származású freudistáról

(Budapesti tudósítónktól.) A női tudós nem új típus. De százszorosan az és teljesen háboru utáni jelenség Európa szellemi életében az a tudományos munkát végző asszony, aki az uralkodói trónus aranysugaras közeléből lépett át a tudós dolgozószobájának zöldernyős félhomályába.

Mert ilyen is van: Mária görög királyi hercegnő, aki szombat este óta Budapesten időzik. Igaz, hogy inkognitóban érkezett, nem mint királyi hercegnő, hanem mint tudós. És tudósnak is a legmodernebb, legérdekesebb tudományág, a pszichoanalízis képviselőjében. — A Hungária-szálló halljában bizonyára nem is sejtik az emberek, hogy az a nagyvillági eleganciával öltözött, magastermetű és arisztokratikus arcú hölgy, aki egyszerű autótaxi, szemüveges, őszes uriember kíséretében érkezett a szállodába, Mária görög királyi hercegnő. Kísérőjét azonban inkább felismerhetik néhányan: Dr. Ferenczi Sándor, a pszichoanalízis legkiválóbb magyar tudósa az, akinek látogatására a királyi hercegnő Budapestre jött.

Öfensége rögtön megérkezése után szobájába vonul és fáradtságára hivatkozva, dr. Ferenczi Sándort kéri meg, hogy az Aradi Közlöny munkatársát ideérkezésének céljáról informálja.

— Mária görög királyi hercegnő — tudjuk meg a kiváló magyar tudóstól — György görög hercegnek, Kréta egykori kormányzójának felesége.

Származására nézve Bonaparte-leány, I. Napoleon egyik fivérének dédunokája, tehát a császár dédunokahuga.

A hercegnő Párisban él és évek óta foglalkozik a pszichoanalízis tudományával, amelynek legértékesebb és legkomolyabb felkészültségű művelői közé tartozik. Ennek bizonyosságára elég lesz annyit említeni, hogy

Mária hercegnő egyik szerkesztője az Archives de Psychoanalyse című francia tudományos folyóiratnak,

amelynek hasábjain már sok feltűnéstkelte érdekességű tanulmánya jelent meg. Ilyen például legutóbbi, kriminológiai problémákkal foglalkozó cikke. A hercegnő általában csak a tudomány elméleti ágával foglalkozik, a lelekelemzés szociológiai, neveléstani és esztétikai részével. Mária hercegnő Freud növendéke, az ő oldalán dolgozott hosszabb ideig és most is Bécsből jön, Freudtól, akihez a tanítvány szeretettel és csodálatával ragaszkodik.

— Mi a hercegnő budapesti látogatásának célja?

— Tudományos eszmecsere. Semmi több. Néhány napi ittartózkodása alatt különböző pszichoanalitikai kérdésekről óhajt velem beszélni és érintkezésbe akar kerülni a pszichoanalízis magyar művelőinek nem tulságosan nagy, de tudományos szempontból igen jelentékeny körével.

— A tudomány szempontjából bizonyára nagy előny a hercegnő magas társadalmi állása?

— Természetes. Ő, aki rokonságban áll ugyszólván az összes uralkodói családokkal,

előkelő és széleskörű összeköttetéseit szíveslélekkel a tudomány szolgálatában érvényesíti...

Napoleon dédunokahuga — a pszichoanalízis apostola: változnak az idők. De az ilyen változások jelentik az igazi fejlődést, hiába vannak, akik visszafelé szeretnék tolni az idők óramutatóját.

Művészet.

Borcsa Amerikába készül

Látogatás R. Horváth Micinél, aki harmonikázni tanul és toalett-gondok gyötrik.

(Arad, október 18.) Az asztalon csillogó filter-halmok. Szortirozva: zöldek, pirosak, kékék és fehérek. A parketten selyemdarabkák, a sarokban próba-baba domborít. Az ablaknál varrógep kattog és a zakatolásba nyikorgó-bus hangok vegyülnek: harmonika szól.

Varrodában — lágy muzsika. Hej, hogy mindent fejetejére állít a Borcsa, avagy, hogy urasfinoman mondiuk: Rakamazi hercegnő, aki bejárja azt a csuda Amerikát is, hogy Témát adjon Emőd Tamásnak. Mert a varroda nem is varroda, hanem Rónáné-Horváth Mici lakásának egyik szobája, ám ez a Borcsa követelő perszóna, úgy bizony s nem restelte kihordatni a szalónból a bőrfoteleket, a dohányzó-asztalkát és a süppedő szőnyegét, hogy bevonuljon a rögtönzött divatszalon.

Most azt kérdezheted ó nyájas olvasó, hogy divatszalon az uri szobában még hagyján, érthető, mert hát premiéri toalették láza mindent elsöpör, de hogy kerül oda, ebbe a khaoszba: a harmonika-szó. Erre aztán adja meg a választ maga R. Horváth Mici, az aradi Borcsa, amint időt szakít magának a sürgés-forgásból, kifújja magát és a következőket mondja:

— Hogy csöppen ide a harmonika — hát maga nem tudja — a Borcsában én magam sajátkezűleg fogok játszani rajta — felelte.

Megkockáztatom, hogy az bizony nem könnyű dolog, amire rögtön kész volt a válasz:

— Azt elhiszem. Kinlódtam is eleget, míg megtanulgattam, hogy, mikor kell fujtatni és mikor játszani. Nagyon meg voltam eleinte rémülve, mert azt hittem, hogy könnyű ügy, de mikor kezembe vettem, azt se tudtam, hogyan tartsam. Erre aztán mozgósítottam mindenkit valami tanítómester után. Akadt is egy legény: a szobalányom vőlegényének komája, azzal aztán órákig el-el kinlódtam, míg végre most „művészi” tökélyre emeltem a harmonikázás nemes tudományát.

— Két dalt játszom rajta. Eggyel saját magamat kísérem, eggyel pedig Jung Janit. Künn kezdem el a jálékot. Ehol-e, ezzel a billentyűvel, ami meg van keresztül tintaceruzázva, mert ami biztos, az biztos. Egyébként annyit gyakorolt, hogy együttes szomszéd-akció készül ellenem.

— Na és a toalettékek hogy áll a művésznő?

— Kérdelem. Ránc fut végig R. Horváth Mici homlokán. A toalett-gondok ráncra, mert:

— Csak ezt ne kérdezze! Minden az utolsó percben itt a nyakamon. Ot toalett kell. Még egy se kész. Piros csizma kell. Ma vettem próbát. Hát nem szörnyű helyzet? Mikor készülök el mindennel. Régi kabalám: az utolsó perci ripszropsz, de mégis nagy-nagy gond.

— Valami végigfutkározik rajtam, amikor arra gondolok, hogy esztendő után ez lesz az első premierem az aradi közönség előtt. Tudja, ez olyan jóleső idegesség. Delekorúlni ismét a régi meleg esték lázába. Már fáradt az ember a próbáktól, de ez az édes várakozás valami végtelenül sokat pótozó kellemes érzés...

Közben már harmadszor szól oda a varrónő, hogy Nagyságos Asszony, próbájk a „menyasszonyt.” Jel, hogy a varrónő unja a diskurzust. Bucsuzom, mert a varrónő most nagy ur. És még engem fognak okolni, hogy a toalették nem készültek el idejében... (s.)

* A színház heti műsora. Szerda: Szegény gazdagok, dráma. (Premiér. A. bérlet.) Csütörtök: Szegény gazdagok, dráma. (B. bérlet.) Péntek: Borcsa Amerikában, operett. (Premiér. C. bérlet.) Szombat délután 4 órakor: Aranvember, szimfónia. (Félhelyárak.) Este fél 9 órakor: Borcsa Amerikában, operett. (A. bérlet.) Vasárnap délután 3 órakor: Nem nőülök, vigjáték. (Mérsékelt helyárak.) Délután fél 6 órakor: A legkisebbik Horváthleány, operett. (Rendes helyárak.) Este 9 órakor: Borcsa Amerikában, operett. (B. bérlet.)

* A cluji (kolozsvári) román Nemzeti Színház díszelőadása Aradon. A cluji (kolozsvári) román Nemzeti Színház október 30-án nagyszabású díszelőadást rendez Aradon Cuza Voda fejedelem halálának 150-ik évfordulója alkalmából. Az előadásra Eftimiu Victor is Aradra érkezik, aki ez alkalomból tárgyalásokat folytat az aradi színházzal a cluji (kolozsvári) Opera és Nemzeti Színház vendégszerepléseire vonatkozólag.

* Szegény gazdagok. Ki nem ismeri Jókai híres regényalakját, a fekete álarcos bárót, a ki hatalmas magyar mágán, büszke főúr és emellett hirhedt rablólovag, egy egész ország-rész réme. A Fatia negra színes és romantikus históriája játszódik le a színpadon abban a drámában, amelyet Hevesi Sándor, a Jókai-regények kiváló dramatizálója állított össze és amelynek szerdán lesz a premierje az aradi színházban. Jókai halhatatlan géniuszának áldoz az aradi színtársulat, amikor bemutatja a mesekirály dramatizált regényét. A romantika édes-bus hangulata ömlik végig a színpadon és egy régen letűnt kor alakjai elevenednek meg és beszélnek hozzánk olyan nyelven, a mely jól esik a fülnek és jól esik a léleknek. Az aradi színtársulat Mészáros Béla szakavatott rendezésében mutatja be a drámát, melyhez a forgószínpadot alkalmazzák. Csupa hálás és hatásos szerep van az újdonságban és így a színtársulat tagjainak biztos sikert jelentő feladatot kell megoldaniok. A fő női szerepeket Fekete Irén, Kálmán Sári, Kiss Mariska, Pallay Mancsi, Károly Klári játszóik, míg a férfiak közül Jávor, Mészáros, Kallós, Gyöző, Olasz, Kun, Kőváry jutottak nagyszerű szerepekhez.

* Képkiallítás a Kulturpalotában. F. hó 20-án délelőtt 11 órakor nyílik meg Magyar Ilma képkiallítása a Kulturpalota kistermében.

* „Borcsa Amerikában”. A Borcsa egy drága, nótáskedvű rakamazi parasztleány, a ki kibúvik a szekér alól és elindul messzi földre, Amerikába hódítani. És sikerül is a hódítás, mert Borcsa oly leány, akinek nem lehet ellenállni. Amikor már nagyuri dáma a Borcsa, eszébe jut első szerelme, a rakamazi legény és visszatér Rakamazra a szénásszekér alá. Ebben az egyszerű históriában azonban annyi a vidámság, annyi a nótás jókedv, hogy három operettnek is elég lenne. Pénteken fog először gyönyörködni az aradi közönség Borcsa nótáiban és mókáiban, mert ekkor lesz a nagyszerű operett premierje. A címszerepben Horváth Mici fogja ragyogtatni művészetét és humorát, de kivüle pompás szerepekhez jutnak a társulat legjobbjai. A „Borcsa Amerikában” oly nagyszerűnek ígérkezik, hogy bizonyára hosszú életű lesz az aradi színpadon.

APOLLOBAN MA NAGY BEMUTATO!

RINALDO-RINALDINI.

Izgalmas és látványos kalandor film.

Kettős főszerepben:

LUCIANO ALBERTINI

Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

Nem tér többé vissza a hosszú női hajviselet

Már a török hölgyek is bubifejjel járnak. — Száz éves az ondolás. A női kozmetika csodái Amerikában.

(Arad, október 18.) Most látszik csak igazán, hogy mennyire el vagyunk maradványok a világtól és szomorú, de bizonyos, hogy nagyon sokan csak ebből a cikkből fogják tudomást szerezni a most lezajlott bécsi borbély-kongresszusról.

Az egyre szaporodó eton- és bubifejek tulajdonosai nem is sejtik, hogy hajfürtjeik miként-formálása milyen fontos és súlyos probléma azok számára, akik azzal hivatásszerűen foglalkoznak. Nagy és internacionális kongresszusokon döntenek a hölgyek fejről és szenvedélyes szakviták viharzanak a női fejek körül. Nem olyan egyszerű dolog ez, mint a laikus hinné és valóságosan komoly tudomány nyá fejlődött ez az iparág. Az összejeveteleknek, például már Bécsben olyan fontosságot tulajdonítanak, — mint mondjuk — azoologiai kongresszusnak, vagy a rák gyógyítása körül folyó tanácskozásoknak.

Most volt ugyanis Bécsben a nemzetközi borbély-kongresszus, amelyre a világ minden részéből, még Amerikából is eljöttek a résztvevők. Itt döntöttek arról, hogy rövid, vagy hosszú?

Köpeczy Béla marosvásárhelyi borbély átutazott Aradon és ő adta az alábbi érdekes információt:

— Amerika, Németország, Bajorország, Svájc, Hollandia, Franciaország, Angolország, Csehszlovákia, Magyarország, Lengyelország, Románia, Jugoszlávia, Olaszország, Bulgária és Törökország képviseltették magukat a borbélyok népszövetségi ülésén, amely fénves kezetek és nagy ünnepek között zajlott le. Rode, a csikági fodrászok elnöke tekinthető a borbély-népszövetség Lloyd George-ának, míg Godefroi a floridai fodrász-szövetség elnöke a Chamberlain szerepét tölti be.

— Optáns-per is folyt a kongresszuson? — vetjük közbe.

— Nem kérem, mi a kisebbségi fejeket is kisajátítottuk. Azokat, amelyek még hajkoronások. De erről később.

— Ezen a kongresszuson tüzték fel egybéként Schiff Rudolfinak, a trieszti hölgyfodrászok elnökének mellé az akadémia tanári keresztjét.

— Borbély akadémia is van?

— Hogyne kérem, a híres Peruttka Ferenc az elnöke.

Nagyon szégyeltem magamat, mert most hallottam a nevét először.

Köpeczy mester szívesen adja tovább a felvilágosítást:

— Volt fodrászrevü, paróka-bemutató. Szenczi dologok kérem.

A szakvitán egyik németországi szaktárs megkérdezte az amerikaiakat:

— Igaz-e, hogy az amerikai hölgyek kezdenek visszatérni a hosszú hajviselethez?

— Szó se róla, mondják az amerikaiak.

Százötven amerikai hölgy vett részt a kongresszuson, mind rövid hajjal. Igaz, hogy részint aktív borbélyok nejei. Ismail Haki konstantinápolyi fodrász bejelentette, hogy már a török hölgyek is letették a fátyolt és modern hölgyek lettek, akik szintén bubifrizurát viselnek.

— Végeredményében megállapítottuk, hogy a bubifrizura is uralmon marad. A rövid eton-viseletet egyhangúlag elvetettük. Kötelességévé tesszük minden fodrásznak, hogy harcoljon az eton ellen és le akarjuk szoktatni a nőket erről a viseletről, amely a nőiség báját elékteleníti.

— A Kongresszus résztvevői Bécsből a párisi Marcel-ünnepre utaztak. Ugyebár, tudja ki volt Marcel?

Megint szégyeltem magamat, de megint nem tudtam.

— Marcel volt kérem az, aki száz évvel ezelőtt feltalálta az ondolást. Száz éves már az ondolás és a feltaláló emlékére lesznek ezek a nagy ünnepek.

— Nagy jelentőségű volt az ondolás? — kérdeztem naivul.

— Olyan kérem, mint a hadászatban a puskapor. Kortörténeti jelentősége van a kolmizálásnak.

Ezután arról beszélt informátorom, hogy mi minden forradalmi újítás készült az amerikai kozmetika terén. Ezekről a kongresszus amerikai résztvevői adtak Bécsben részletes felvilágosítást.

Igy foglalhatók össze röviden az adatok: Amerika ujjában a női divatban erősen kiemeli a csillogást. A ruha, a haj és minden, ami a nőn van arany színű, ezzel ellentétben azonban a körmeiket zöldre festik. A haját már nem hyperoviddal szokik, hanem egy aranycsillogású üvegszerű készítménnyel. Az ajakfestés már nem rudalaku, hanem egy új-

fafta gyújtóalakú festéket használnak, amit „match lipstick”-nek neveznek. Egyes szájai fából vannak és a végük úgy mint a gyújtó hegye, piros; egy-egy tucatos dobozokban árusítják és természetesen minden szál csak egyszer használható. A legutóbbi csikági kiállításon egy újfafta hajfestőszer tűnt fel, ez állítólag fölöslegessé teszi a fodrász munkáját, minden nő retiküljében hordhatja és az ősz haját csak meg kell vele érinteni, máris fiatalos színt kap. De ennél is szenzációsabb találmány a leszerelhető szempilla. Már régen divat a szempilláknak sütővassal való kezelése, ezt váltja fel a leszerelhető szempilla, amely kizárja a szemhéjak elégetését. A nuderhasználat is megszűnőben van egy újabb eljárás folytán, mely a legszápirtabb arcra is rózsapirt varázsol. Igaz, hogy ennek alapja nem kozmetikai szer, hanem arcmasszázs, melyet Amerikában, az új dolgok hazájában izomerősítőnek neveznek.

Rettenetes. Zöld köröm, leszerelhető szempilla, masszázspirt az arcon. Vajon azért a szerelem megmarad? — Fogják-e a költők verseket írni a leszerelhető szempillához és a mesterséges rózsapirthoz? Ez az új népdal talán ilyen lesz:

Zöldre van a, zöldre van a babám körme festve...
f. b.

A Paléologue-ügy a magyar parlamentben.

Bethlen miniszterelnök nem akar indiszkrét lenni. — Nem engedik Magyarországra az emigránsokat. — Megnyitotta a magyar parlament ülészaka.

Budapestről jelentik: Ma nyitotta meg a Ház őszi ülészaka Puky Endre alelnök. Megnyitó beszédében kegyeletes szavakkal emlékeztek meg Csernoch János, az elhunyt hercegprimásról, majd javaslatára a képviselőház egyhangúan járul hozzá ahhoz, hogy emléket megörökítsék a jegyzőkönyvben. Ezután a miniszterek bejelentették törvényjavaslatukat, majd Bethlen István gróf miniszterelnök szólalt fel és betérjesztette a március 15-ikének nemzeti ünnepévé való nyilvánításáról szóló törvényjavaslatot.

Ezután ismertette a Ház programját és különösen az igazságügyminiszter által betérjesztett valorizációs javaslatot ismertette, amely szerint az elértéktelenedett kötvények tulajdonosait kivételesen állami támogatásban részesítik. Erre a szociálisták közbeküldötték:

— Tudjuk, bizonyos protekciós egyének kapják a pénzt.

Bethlen beszéde után ötnapos szünetet határoztak el.

A ülés bezárása előtt Propper szocialista képviselő a választójog revízióját, a Paléologue-ügy tisztázását, az amnesztia és sajtószabadság kérdésének letárgyalását követeli. Bethlen válaszol az interpellációra. Közben Apponyi Albert gróf lép be, akit percekre keresztül eljeneznek. Ezután Bethlen folytatja beszédét és az esküdtbíróra vonatkozólag kijelenti, hogy Bécsben forradalom ütött ki az esküdtbíró ítélete miatt, amellyel leginkább a bécsi szocialista vezérek voltak elégedetlenek. A választójog problémájával egyelőre nem foglalkoznak, az általános amnesztia vonatkozólag pedig megjegyzi, hogy időszerűtlen volna visszacsúszítani Magyarországra azokat az elemeket, amelyek nagyban tevékenykedtek a nyugati államok rendjének felbolygatásában.

Ezután a nagy érdeklődéssel várt Paléologue-ügyről beszélt.

— Az 1920-as tárgyalásokról — mondotta — csak annyit mondhatok, hogy bármilyen kívánatos volna ezeknek a tárgyalásoknak a feltárása, melyekről kiderülne, hogy kizárólag a magyarok érdekében folytak, nem lehet nyilvánosságra hozni. Ezek a tárgyalások bizalmas jellegűek voltak. Egyébként az ügyről annak idején tájékoztatták a közvéleményt, titkos jegyzék-váltások pedig nem történtek. A Fouchet-jegyzéket is publikálták annak idején, sőt a francia képviselőházban Paul Boncourt interpellált is ez ügyben. A tárgyalások azon-

ban ma csak kétoldalu hozzájárulás alapján publikálhatók, magam nem tehetem meg. Nem érzem magam feljogosítva arra, hogy bizalmas szóbeli tárgyalásokról lerántsam a leplet. A Háznak van erre hivatott szerve, — a külügyi bizottság — amelynek ülései zártak és amelyeken a kormány megadhatja a szükséges felvilágosításokat. Az ügy azonban nem vitatható a teljes Ház előtt. A tárgyalásoknak ma már csak történelmi értékük van, azonban ez nem lehet oly nagy, hogy érte indiszkréciót kövessünk el.

Budapestről táviratozzák: A képviselőház mai ülésén Bethlen miniszterelnök felszólalása után Rassay kijelentette, hogy osztozik abban a nézetben, hogy helytelen volna, ha a kormány a mai helyzetben foglalkozna a Paléologue-Fouchet-üggyel, mert az intimitások napvilágra hozatala jelenleg célszerűtlennek látszik. Bethlen zárószavában kijelenti, hogy Kossuth emlékének megörökítése előtt senki sem akar elzárkózni. A kormány március tizenötödiki javaslatának bizottsága módot talál arra, hogy erre az ügyre is kiterjesszék. Bethlen beszéde után az elnök napirendre vonatkozó indítványát a Ház elfogadta és az ülés délután egy órakor véget ért.

**Jön! URANIABAN Jön!
SURY VERNONNAL
Mártir.**

II. részes 16 felv. hatalmas dráma egyszerre.

Angol lap

**a román politikai helyzetéről,
A parasztpárt rezisztenciájának megszűnését jósolja.**

(Az Arad-i Közlöny londoni tudósítójának távirata.) A Times legutóbbi számában vezércikket ír a román politikai helyzetről. A lap megelégedését fejezi ki a jelenlegi politikai helyzettel és dacára minden pesszimista jóslásnak, leszögezi, hogy az ország nyugodtan fejlődik. A parasztpárt rezisztenciáját illetőleg úgy vélekedik, hogy ez a párt rövidesen követni fogja az ir. köztársasági párt példáját és feladja elvi álláspontját, hogy mint legnagyobb ellenzéki párt tevékenyen vehessen részt a parlament munkájában.

IVAN MOSJOUKIN
legesodálatosabb
alakítása a
CASANOVA.

H I R E K.

Panasz a penészből.

Szitál, szemez, csepereg, esik, szakad, zuhog, ömlik, záporzik. Egy-két percre világos is lesz, szívárvány tűnik fel, de aztán csak tovább. Megint esik, szakad, zuhog, ömlik. Már három nap óta szakadatlanul. A külvárosi sorvadásos házakon becsorog a víz, jobban köhög az asszony, lefogy és megsápad a gyerek. Az uccákon széles pocsolyák és sok plafonon a belvárosban is átszivárog a nedvesség. Penészből és dohban ülünk szinte már tehetetlenül és gyámoltalanul nézzük az az eget, amely konok egyformasággal önti ránk a szemnyező, lázhozó vizet. Dühítő ostobaság nyilvánul meg ebben a konzekvens esésben. Mintha valami, játékos, elképzelhetetlenül nagy gyerek, földöntúli aranyu kannával mindenáron ki akarna bennünket önteni, mint ürgét a lyukból. Holnapra pedig talán már meg is jönnek a riasztó táviratok, hogy ott, meg ott a hegyek között elöntött az esőtől megáradt folyó, vagy patak egy falut. Két ember meghalt, 80 ház összeomlott.

Es itt — tessék elhinni — nevetni kell. Reználtan és enyhe cinizmussal is. Nem azon, hogy ilyesmi történik, mert az tragikusan szomorú, hanem azon, hogy ez — meg történhetik. Azon, hogy „hallatlanul fejlett” tudásainkkal, Herz-hullámainkkal, ocean-repüléseinkkel, beszélő fénysugarainkkal és mit tudom én, még mi az isten csodájával, nem jutottunk annyira, hogy a legrégebb, legmindennapibb jelenséget, az esőt meg tudjuk rendszabályozni. Az aviatika büszkén veri mellét: „meghódítottuk a levegőt”, de arról bölcsen sumákol mindenki, hogy mi van a felhő, az időjárás kordában tartásával.

Jó, öreg Vozáry Pali bácsi, aki mérnök volt és talentum (amiért is szépírási füzeteket kellett gyártania az alsó gimnazisták számára, hogy éhen ne haljon), még békében szerkesztett egy „esőcsináló” gépet. Valami elektromos masinéria volt az, amely a vonzás és taszítás törvényén alapulva, vagy összehozta, vagy szétkergette a felhőket. Vozáry magyar ember volt, tehát kinevették és elnevezték boldog esőcsinálónak. Amikor pedig egy alkalommal a beborult Budapest felől vagy 3 óra alatt szétoszlatta a felhőket és kisütött a nap, azt mondták az öregnek:

— Ja, Pali bácsi, azok maguktól mentek szét, nem a maga masinájától.

Szegényen, elfelejtve halt meg az öreg, de az esővel és az egész meteorológiával ott vagyunk, ahol voltunk. Noé apánk idejében. Ha jönne egy új vízözön, ép úgy békára szállnánk, ha volna rá időnk, mint őkegvelme. Lehet, hogy még galambot is vinnénk magunkkal, tekintettel az összes technikai berendezések pusztulására.

Most kabátbahuzott nyakkal, átázott talpakkal tehetetlenkedünk a barna ég alatt, a dohban, bacillusos párákban, penészből és nagyképpen hencegünk, hogy Amerikában megtalálták a villamos komornyikot. Ne a Marsba igyekezzünk rakétán, ó, technikusok, képtelenül tudós urak és egyéb lángelmék. Intézzük el előbb ezt a kis mindennapi vacakot, ezt az esőt. Mert addig — komolyan mondom — ugy fest az egész „tudományos fegyverzetünk”, mint az a néger, aki felvette a frakkot, fejébe nyomta a reflexes cilindert, de közben elfelejtette felvenni a — nadrágot.

Fóthy Ernő.

— **Mihály királyt elvitték a sinai Peleskastélyból.** Bucurestiből jelentik: A sinai Peleskastélyból a palota építésének gyermekparalízisben megbetegedett fiát Bucurestibe szállították. Mihály királyt a brani kastélyba vitték, ahol néhány napig marad.

— **A görög exkirályi pár külföldre utazott.** Bucurestiből jelentik: A görög exkirályi pár egy havi tartózkodásra külföldre utazott.

— **Megnyílt a keresztény nők szövetségének iskolája.** Bucurestiből jelentik: Ileana királyi hercegnő tegnap megnyitotta a keresztény nők szövetsége iskoláinak előkészítő tanfolyamát.

Szántóék agresszíven viselkednek a főtárgyaláson

A fővádlott szerint csak a Balkánon nem türik a kommunista pártot.

Budapestről jelentik: Ma folytatták Szántó Zoltán és 57 kommunista társa ügyének tárgyalását. Szántó a mai tárgyaláson kifejtette, hogy igyekeztek megakadályozni a szociálista munkáspártot abban, hogy demokratikus irányban haladjon és azon dolgozzon, hogy a mozgalmuknak olyan színezetet adjanak, amely a tőkés osztály ellen irányul. Valomiasában éles, agresszív hangon beszél és kritizálja a jelenlegi állapotokat, úgy, hogy többször kell rendreutasítani.

Szántó azonban minden figyelmeztetés ellenére állandóan agitációs beszédet mond. Többek között kijelenti, hogy csupán a Balká-

non nem türik meg a kommunista párt működését. Az elnök Szántó e megjegyzésére leszögezi, hogy Svájcban, Olaszországban és Norvégiában szintén tilos a kommunista szervezkedés. Szántót az elnök több ízben kénytelen rendreutasítani. Glanz Jenő nyomdász kihallgatása következik, aki kijelenti, hogy vak követője a harmadik internacionálnak és kötelességének tartja teljesíteni annak minden parancsát. A részletes vallomást megtagadja. Több vádlott kihallgatása után Vági István következik, aki tagadja, hogy kommunista érzelmi volna. A tárgyalást holnap folytatják.

— **Elkészült a katonai büntetőkodex.** Bucurestiből jelentik: A katonai büntetőkodex új törvényjavaslata elkészült és még ezen az ülészákon a parlament elé kerül.

— **Az alba-iuliai nagygyűlés előkészítése.** Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt 11 órakor a nemzeti-parasztpárt végrehajtó bizottsága ülést tartott Maniu elnöklete alatt, aki ismertette a bel- és külpolitikai helyzetet. Az értekezlet az alba-iuliai nagygyűlés előkészítésével is foglalkozott.

— **Népszövestégi repülőter készíti.** A Népszövetség vezetősége egy nagyszabású repülőter létesítését tervezi, amelyet kizárólag a tanács tagjai használnának. Főleg arra szolgálna a repülőter, hogy a tanács tagjai háborus veszély idején a leggyorsabban tudjanak Genfbe jutni. Azonkívül fontosnak tartják azért, hogy az egyes bizottságok, konfliktusok esetén, késedelem nélkül indulhassanak el a kívánt helyekre.

— **Boris király Breslauban megbetegedett.** Breslauból jelentik: Boris bolgár király, aki jelenleg európai körúton van, itt súlyosan megbetegedett.

— **Norvégiában szociálista kormány jut uralomra.** Osloból jelentik: Tegnap folytak le a norvégiai parlamenti választások. A kormánypartok mindössze két főnyi többséget tudtak elérni, míg a munkáspártok helyzete rendkívül megerősödött. Számolnak azzal, hogy a munkáspárt jut rövidesen kormányra.

Mielőtt télikabátját megvenné,
keresse fel a
„VICTORIA” női confectio divatházat Arad a Dáciával szemben

— **Légi manőverek Bucuresti felett.** Bucurestiből jelentik: Az aviatikai felügyelőség elhatározta, hogy szombaton és hétfőn Bucuresti északi részében légi manővereket tart, amelynek feladata a főváros megvédése ellenséges repülőhadadás ellen.

— **Kaufmann Oszkár — kormányfőtanácsos.** Fényes kiténtetés ért egy Aradmegyéből elszármazott, ma már világhírűvé vált műépítész. Kaufmann Oszkár évekkel ezelőtt hagyta el Aradot, ahol középiskoláit végezte. Pancotáról jött Aradra Kaufmann Oszkár és itt már kisdíák korában feltűnt zsenialis tervezőképeségével. Rokonai még ma is Aradon és Aradmegyében laknak, ő pedig Berlinbe ment, ahol nagy sikereket ért el az építőművészet terén. Európa csaknem minden nagyobb városában épültek házak, paloták és középületek az ő tervei szerint. Budapestről érkezett távirat jelzi most, hogy a magyar miniszterelnök előterjesztésére Horthy kormányzó Kaufmann Oszkár berlini műépítészeknek, az építőművészet terén kifejtett érdemeiért és tevékenységének elismerésül, a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta.

SÁMSON JAKAB
uriszabó
anyagban és munkában a legkiválóbbat nyújtja.
Jutányos ár: Arad, új Neuman-ház.

— **Az iskolákra is vonatkozik az új lakbértörvény.** Az aradi fa- és fémipari iskola és a város között régebben differenciák vannak, az iskola által elfoglalt városi épület bérleti összege miatt. Az iskola 1200 lej havi bért akar fizetni, amit azonban a város nem fogadott el. Az ügy a legfelsőbb közigazgatási bizottsághoz került, ahol az iskola azzal védekezett, hogy az iskolákra nem vonatkozik a lakbértörvény. A legfelsőbb közigazgatási bizottság azonban a város álláspontját honorálta és döntése alapján a közoktatásügyi miniszterium ma értesítette a várost, hogy hajlandó 46.000 lej évi bért fizetni az épületért. A permanens bizottság mai ülésén elhatározta, hogy elfogadja az ajánlatot.

— **Puticiu Elek temetése.** Impozáns külsőségek között temették el tegnap Puticiu Eleket, az aradgái elemi iskola igazgatóját. A temetés délután 2 órakor kezdődött és Arad román társadalmának előkelősége jelent meg, hogy a becsületes, tiszteletreméltó multtal rendelkező igazgatótanítót utolsó útjára kísérelje. Az egyházi szertartásokat dr. Suciú Iustin archimandrita számos aradi és vidéki lelkész segédletével végezte. Több dalárda jelent meg a temetésen, közöttük az elhunyt által alapított Doina dalárda, Jovin Mihály és Stana Illés vezetése alatt. A temetésen számos beszéd hangzott el, amelyben az elhunyt érdemeit ismertették. Sok koszorút helyeztek el a siron, többek között az egyház, a tanítószög, a nemzeti-parasztpárt vezetősége és több dalárda, sportegyesület és szövetkezeti vezetősége. A szakadó eső dacára nagy tömeg kísérte utolsó útjára az elhunytat, akit Gájiban nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül mindenki tisztelt.

Kap hozományt!
ha beiratkozik a DANUBIA Biztosító T.-hoz Igazgatóság Timisoara. :- Vezérügynökség Arad, Str. Meşianu, Forray-u. 11. Minerva. Ügynökök felvételnek. 5325

— **Harmincmillió kárt okozott a jégverés Aradon.** A permanens bizottság mai ülésén Dirlea Vazul gazdasági tanácsos előterjesztette azt a tablót, amelyet az emlékeztető július 2-iki jégverés által okozott károkról vettek fel Aradon. Beszámolt arról, hogy Arad és határában a jégverés több mint 30 millió lej kárt okozott és javaslatot tett arravonatkozóiag, hogy a város vezetősége tegyen lépéseket a miniszteriumnál, utaljon ki nagyobb összeget kártalanítás címén. A bizottság elhatározta, hogy felterjeszti a tablót a miniszteriumhoz és segély kiutalását kéri.

— **Orvosi hír.** Dr. Róna orv., gége-, fül- orvos szabadságáról hazaérkezett. Ismét rendel. Str. Moise Nicoara No. 17. (Petőfi-u.)

— **Maltzan követ utóda.** Berlinből táviratozzák: Maltzan dr.-nak, a multkori repülő-katasztrófánál szerencsétlenül járt washingtoni követnek utódja valószínűleg Reinhold volt pénzügyminiszter lesz.

— **Nem helyezik szabadlábra a bűnös budapesti bírót.** Budapestről táviratozzák: A vádtanács elutasította azt a kérvényt, amelyet Nagy István bíró szabadlábrahelyezése iránt nyújtottak be. Gazda György könyvszakértőt, akit szintén ebben az ügyben tartóztattak le, két ezer pengő óvadék ellenében szabadlábra helyezték. Nagy István kérésének visszautasítását azzal indokolja a vádtanács, hogy bűne tiz évi fegyházzal sújtható.

A közönség köréből.

Hajnali sípgyakorlatok a Fő-noonán.

Kaptuk a következő levelet: „Igen tisztelt Szerkesztő Ur! Két éve már, hogy mi, a város főutvonalán lakók naponta élvezzük a cukorgyári vonatokat által előidézett pokoli zajt és füstöt. Naponta 15—20 vonat, amelyek mindegyike 30—35 súlyosan megterhelt repaszállító kocsiból áll, halad el az ablakok előtt, úgy, hogy szinte megremegnek bele az épületek. Az iparvonat vezetőjének pedig a legkedvencebb szórakozásává vált, hogy a már hajnali 5 órakor induló vonatnál a mozdony sípjával fűsiketitő fűtőlést rendezzen, nehogy Isten mentsen, a szegény pölgár aludni tudjon. És ez így megy egész nap, mintha nem volna elég nekünk a város főutvonalán közlekedő másik gyönyörűsége füstökádó és szikráthányó kisbűdös. Nem lehet ezt máshol megcsinálni egyetlen városban sem, csak a maradi Aradon. Remegve gondolunk már arra is, hogy a főuton majd — amint hírlik — egy kisebbszerű vasutállomás fog létesülni, ahol a mozdonyvezetők speciáloktatást kapnak, miként kell jobban, erősebben sipolni a békés adóalanyok fülébe.

Lehetne még írni az uccaseprők különleges munkájáról, meg arról, hogy a városi lo-csolók csak reggel 8-kor kezdik meg munkájukat (elvégre vagy városi hivatalnok az ember, vagy sem) de egyelőre azt hiszem: elég ennyi. Kiváló tisztelettel: Egy régi előfizető.

A CFR. matematikája.

Lapunk egyik előfizetője ma a következő sorokat intézte hozzánk: „Vasárnap elmentem szüleimhez Merczyfalvára, hogy velük ünnepelem meg a kirvált. Mint szegény ember, IV. osztályon utaztam, de ez is elegendő volt arra, hogy egy érdekes megfigyelést tegyek. Még pedig azt, hogy Aradról a jegyem Merczyfalváig 38 lejbe került, Merczyfalvától Aradig pedig csak 36 lejbe. Nem tudna nekem a tek. Szerkesztőség felvilágosítást adni, hogy miképp lehetséges ez?” — Sajnos, bizony nem tudunk felelni erre. Az ilyen díjszabási-ügyek olyan magas matematikával lesznek kiszámítva, hogy ehez nem értünk, se mi, se más, legfeljebb azok, akik csinálják.

Rádió-műsor.

Szerda, október 19. Wien—Grác. 11. Délelőtti hangverseny. 16.15. Délutáni hangverseny. 21.15. Daljáték. — Stuttgart. 20. Erika Morini hegedű hangversenye. — Róma. 20.40. Zenekari hangverseny. — Prága. 16.30. Délutáni hangverseny. — Pozsony. 17.15. Hangverseny. — Nápoly. 21. Operaelőadás. — München. 20. Tarka est. — Milano. 20.45. Operaelőadás. — Leipzig. 21. Ottáhangverseny. — Frankfurt a. M. 20. Zongorahangverseny. — Berlin. 19.30. Ernst Krenek „Jonny spiel auf.“ c. kétfelvonásos operájának közvetítése. Utána tarka est. Zenekari hangverseny. — Breslau. 16.15. Szórakoztató hangverseny. 19.30. Közvetítés a charlottenburgi operaházból. — Budapest. 9.30. 12. és 15. Hírek, közgazdaság. 17.30. Szimfonikus zenekari hangverseny a Zeneművészeti Főiskola kupolaterméből. 20. Előadás a Studióból. „Szeretni“ (Aimer) Paul Gerdaly 3 felvonásos színműve. 20.30. Pontos időjelzés, hírek, közgazdaság. Utána: Ultrafon hangverseny.

URANIABAN

Ma vetítik utóljára

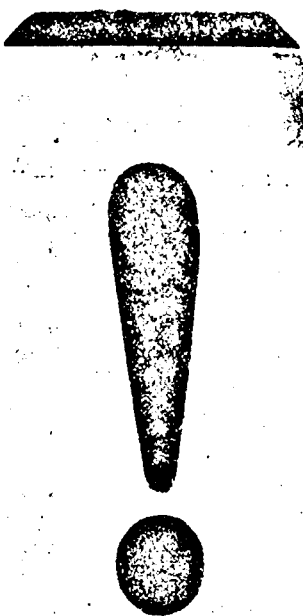
Liane Hayd,
Harry Liedtke, Alfons Fryland
világhírű star trió legjobb filmjeinek

ÁLMOK SZIGETE

filmregényét,
ezenkívül:

2 felvonásos kacagtató burlesk.

Előadások kezdete: 5, 7 és 9 órakor.

Hirdessen

a 42 éve fennálló

Aradi
Közlönyben

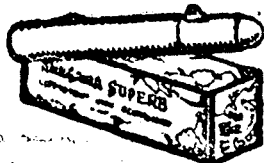

Egy kis hiúság
nem árt!

Kér a szépezzéket eltítkolni! Finom metszésű tude ajkak és rózsás arc mindig elragadó és mindenkinek tetszik. Miért akar éppen Ön lemondani a szépségnek e kifejezőiről? Attól fél, hogy feltűnik a nem természetes és nem maradó ajk- és arc-festékekkel? Dehát használjon egyszerűen Khasana-Superb-et.

A Khasana-Superb tapad, tökéletesen csókálló és csak szappanos vízzel távolítható el. Az egészen enyhe narancssárga tónusu "Khasana-Superb" csak megfelelő mennyiségben felkenve a bőrön magán kapja meg rózsaszínét, amely pontosan alkalmazkodik az arc bőrszínének legfinomabb árnyalatához. Természetesebb üdéséget elképzelni sem lehet.

Khasana-Superb ajkrusz megszépíti és élénkíti teszi szíjének vonalait.
Khasana-Superb krém rózsaszínű árnyalatot ad az arcának.
Mindkettő több esztendővel megújultítja.

KHASANA-Parfum / Poudre / Compact
Poudre / Coldcream / Daycream / Szappan
Mindenképp kapható!

DR. M. ALBERSHEIM
FRANKFURT A. M.-LONDON

KHASANA-SUPERB

Főlerakat Románia részére "Gea"-Kraayer, R. T., Timisoara

K Ö Z G A Z D A S Á G.

Általános adóösszeírás lesz januárban.

Razzia az adóeltitkolás ellen. — Most készül az erre vonatkozó rendelet.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-tudósítójának távirata.) A pénzügyminiszter elhatározta, hogy január elsején általános összeírást tartanak, amelyet a gazdasági helyzet és főleg a házjövödelmek változása, továbbá a mezőgazdaságot befolyá-

soló körülmények módosulása tesz szükségessé. A miniszter most dolgozza ki az összeíró bizottsághoz intézendő utasítást és reméli, hogy ez alkalommal felfedezik mindazokat, akik eddig kivonták magukat az adóüzetés alól.

Zürichben 3.24, Párisban 15'90 a lej

Helyi valutaárak. (Október hó 18.)
Kifizetések: Berlin 38.40, Amsterdam 65.25, Newyork 161.50, London 789, Páris 6.36, Milanó 8.87, Prága 4.80.50, Budapest 28.35, Zágráb 2.86, Bécs 22.87, Zürich 31.25. — Áru: Márka 38, dollár 160, angol font 785, francia frank 6.40, olasz lira 8.80, cseh korona 4.80, pengő 28.30, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 31. — Pénz: Márka 37.50, dollár 159, angol font 780, francia frank 6.25, olasz lira 8.60, cseh korona 4.70, pengő 28.10, dinár 2.75, osztrák schilling 22.80, svájci frank 30.50. — Irányzat: lanyha.

Zürichi tőzsdenyitás. (Október hó 18.)
Berlin 123.80, Amsterdam 208.55, Newyork 518.50, London 2525.25, Páris 20.35, Milanó 28.34, Prága 15.36.50, Budapest 90.65, Belgrád 9.13, Bucuressti 3.23, Varsó 58, Bécs 73.17.50.
Zürichi tőzsdezárlat. (Október hó 18.)
Berlin 123.83.50, Amsterdam 208.50, Newyork 518.50, London 2524.75, Páris 20.35, Milanó 28.34, Prága 15.36.50, Budapest 90.65, Belgrád 9.13.50, Bucuressti 3.24, Varsó 58.05, Bécs 73.15.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Október hó 18.)
Devizák: Páris 6.35, Berlin 38.60, London

787.50, Newyork 161.50, Milanó 8.85, Zürich 31.20, Bécs 22.85, Prága 4.80, Budapest 28.35 — Valuták: Napoleon 6.46, márka 38.25, léva 1.20, török lira 0.84, angol font 784, francia frank 6.40, svájci frank 31, olasz lira 8.82, drachma 2.15, dinár 2.82, dollár 159.75, lengyel zloty 18.10, osztrák schilling 22.90, pengő 28.25, cseh korona 4.74.

= A Prohászka-testvérek visszavásárolják a timisoarai Műmalmot. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: A temesvári műmalmot évekkel ezelőtt a Prohászka Testvérek tulajdonából a Molinum r.-t. tulajdonába ment át. Jelenleg egy nagyobb tranzakció van folyamatban, amennyiben Prohászkaék ismét vissza akarják vásárolni a Műmalmot és az ez iránti tárgyalások előrehaladott stádiumban vannak. A tranzakcióban érdekltséget vállal a bécsi Koller-bankház, amely harminc millió lej hajlandó folyósítani Prohászkaéknek a vásárlásra.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.
Cenzura Prefectura Judetului.

